

REZOLUCJA SEJMU RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 29 marca 1996 r.

w sprawie polityki regionalnej państwa.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjmuje do wiadomości przedłożony przez Radę Ministrów „Raport o polityce regionalnej” wraz z aneksem pt. „Procesy zróżnicowań regionalnych w latach 1990–1994”, stanowiący wykonanie rezolucji Sejmu z dnia 2 marca 1995 r. w sprawie „Zasad polityki regionalnej państwa” (Monitor Polski Nr 13, poz. 159).

Jednocześnie Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wzywa Radę Ministrów do uzupełnienia i ponownego przedstawienia do dnia 30 lipca 1996 r. „Zasad polityki regionalnej państwa”. Sejm uważa za właściwe uwzględnienie wniosków zawartych w załączniku do niniejszej rezolucji oraz wyników prac Zespołu Zadaniowego do Spraw Rozwoju Regionalnego w Polsce.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uważa, że dla realizacji polityki regionalnej państwa niezbędnymi elementami są decentralizacja państwa oraz upodmioto-

wienie struktur lokalnych i regionalnych, i wzywa Radę Ministrów do przygotowania programu reformy administracji publicznej i przedłożenia go Sejmowi w terminie do dnia 31 grudnia 1996 r.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uważa, że realizacja „Zasad polityki regionalnej państwa” wymaga określenia dla poszczególnych resortów harmonogramu zadań, form i terminów ich wykonania, a w szczególności podjęcia inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do powołania Funduszu Regionalnego.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wzywa Radę Ministrów do uwzględnienia zamierzeń wynikających z „Zasad polityki regionalnej państwa” w projekcie budżetu państwa na rok 1997 oraz w założeniach polityki społeczno-gospodarczej na rok 1997.

Marszałek Sejmu: *J. Zych*

Załącznik do rezolucji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 marca 1996 r. (poz. 258)

I. Status i cele polityki regionalnej państwa

1. Cele polityki regionalnej państwa powinny być określone w dokumentach programowych Rządu, sukcesywnie aktualizowanych i przedkładanych Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej.

„Zasady polityki regionalnej państwa” powinny być dokumentem regulującym formę działania administracji publicznej w tym zakresie, jak również służyć jako podstawa do inicjatyw ustawodawczych i organizacyjnych, skorelowanych z dokumentami programowymi Rady Ministrów i projektem budżetu państwa.

2. Realizując politykę regionalną powinno się stosować zasady:

- A) informacji (dostęp do informacji dla wszystkich partnerów i realizatorów polityki regionalnej);
- B) partnerstwa (zaangażowanie i porozumienie szerokich kręgów partnerów lokalnych, regionalnych, centralnych i międzynarodowych w tworzenie i realizowanie regionalnych i lokalnych programów rozwoju);
- C) subsydiarności (pozostawianie do realizacji na szczeblu centralnym tylko takich form działania, które nie mogłyby być wykonywane lepiej i efektywniej na szczeblach niższych);
- D) współfinansowania (zaangażowanie państwa w rozwój regionalny możliwe jest wyłącznie przy odpowiednim zaangażowaniu środków publicznych i prywatnych).

II. Instytucje szczebla regionalnego

1. Warunkiem prawidłowego funkcjonowania polityki regionalnej jest wykreowanie podmiotu publicznego na poziomie między samorządem gminnym a centrum.

2. Rada Ministrów powinna określić harmonogram wyposażenia regionów (województw) w odpowiednie uprawnienia z zakresu:

- koordynacji działań organów administracji specjalnych,
- wykonywania uprawnień i obowiązków wynikających z reprezentacji Skarbu Państwa,
- samodzielności władz wojewódzkich w wykonywaniu swojego budżetu i wykorzystywania środków na politykę regionalną.

3. Do prowadzenia skutecznej polityki regionalnej niezbędna jest decentralizacja administracji oraz istnienie upodmiotowionych regionów wraz z zarządzającymi nimi podmiotami regionalnymi zdolnymi do prowadzenia samodzielnej polityki rozwojowej.

Rada Ministrów powinna określić kierunki reformy zarządzania regionami przez samodzielne podmioty zaopatrzone w odpowiednie środki finansowe pochodzące z podatków oraz z funduszy celowych budżetu państwa.

Rada Ministrów powinna także uwzględnić odpowiedni system powiązań merytorycznych i kapitałowych pomiędzy programami, instytucjami lokalnymi i regionalnymi, które realizują zadania wynikające z regionalnych i lokalnych programów rozwoju.

4. Rada Ministrów powinna określić harmonogram przygotowania zasad tworzenia i funkcjonowania kapitałowych Funduszy Regionalnych służących realizacji przedsięwzięć rozwojowych ujętych w programach regionalnych. Fundusze Regionalne powinny działać w oparciu o środki publiczne i być zarządzane przez partnerskie ciała — Rady Regionalne.

Dla zapewnienia poprawności działania Funduszy Regionalnych oraz innych instytucji użyteczności publicznej, w tym istniejącej sieci agencji rozwoju regionalnego, działających na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego, niezbędne jest stworzenie nowej kategorii prawnej instytucji nie nastawionych na zysk.

III. Instytucje szczebla centralnego

„Zasady polityki regionalnej państwa” powinny określać system i zakres proponowanych działań instytucji centralnych, które projektują, realizują i oceniają politykę regionalną. Niezbędne będzie więc dostosowanie zasad do nowej struktury centrum oraz do podziału kompetencji pomiędzy poszczególnymi organami administracji rządowej.

Rada Ministrów, precyzując zamierzenia dotyczące usytuowania problematyki rozwoju regionalnego w nowych strukturach w toku prac nad „centrum gospodarczym”, powinna uwzględnić następujące wnioski:

- A) przekształcić Podkomitet Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów do Spraw Polityki Regionalnej i Rozwoju Obszarów Wiejskich w Komitet Rady Ministrów zajmujący się problematyką rozwoju regionalnego, którego pracami powinien kierować wicepremier;
- B) utworzyć Departament Polityki Regionalnej w Ministerstwie Gospodarki. Zadaniem tego departamentu byłyby operacyjne działania związane z przygotowaniem decyzji dla Komitetu Rady Ministrów, w tym przygotowywanie projektów „Zasad polityki regionalnej państwa” oraz prowadzenie bieżącej polityki regionalnej;
- C) utworzyć Departament Regionalnych Rynków Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Socjalnej;
- D) utworzyć zespół, w przyszłości departament, w strukturach podległych Pełnomocnikowi Rządu ds. Integracji Europejskiej oraz Pomocy Zagranicznej, po reformie „centrum gospodarczego” w Komitecie ds. Integracji Europejskiej, który byłby odpowiedzialny za:
 - koordynację i monitorowanie programów pomocy zagranicznej, wspierających rozwój regio-

nalny i wzorowanych na programach wewnętrznych Unii Europejskiej,

- przygotowanie programu dostosowywania struktur organizacyjno-administracyjnych do korzystania z Funduszy Strukturalnych po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej,
- monitorowanie i analiza programów realizowanych obecnie w ramach Funduszy Strukturalnych;

E) Centralny Urząd Planowania, po reformie „centrum gospodarczego” Rządowe Centrum Studiów Strategicznych powinno przygotowywać i przedstawiać Radzie Ministrów koncepcje i programy polityki regionalnej, przygotowywać dla Komitetu Rady Ministrów propozycje kryteriów delimitacji obszarów, analizować stan gospodarki z punktu widzenia realizacji programów regionalnych oraz przygotowywać roczne raporty o różnicowaniach regionalnych, z uwzględnieniem analizy skutków wykorzystywania wprowadzonych przez Rząd instrumentów polityki regionalnej.

IV. Budżet polityki regionalnej państwa

1. Stosownie do zobowiązań zawartych w „Zasadach” Rada Ministrów powinna przygotować inicjatywę ustawodawczą w celu powołania Funduszu Regionalnego.

Fundusz Regionalny powinien obejmować dotychczasowe tytuły wydatków budżetowych związanych z interwencją państwa w sprawy rozwoju regionalnego.

2. Wysokość Funduszu Regionalnego powinna być ustalona z uwzględnieniem możliwości przyszłego udziału Polski w Funduszach Strukturalnych Unii Europejskiej.

3. Uzyskiwane od Unii Europejskiej środki na rozwój regionalny i lokalny w ramach programów pomocowych powinny być traktowane przez Radę Ministrów jako istotne uzupełnienie środków budżetowych na ten cel. Kształt i treść programów pomocowych z tego zakresu powinny być skoordynowane z całościowym kształtem polityki regionalnej państwa. Organy państwowe odpowiedzialne za prowadzenie polityki regionalnej powinny mieć znaczący wpływ na negocjowanie kształtu, zakresu tematycznego i finansowego programów pomocowych. Biorąc pod uwagę fakt, że programy pomocowe mają pilotowy charakter i służą procesom dostosowawczym do Unii Europejskiej, powinien być prowadzony wnikliwy monitoring ich skutków, a sprawdzone pozytywnie rozwiązania powinny stać się elementem rutynowej polityki państwa i regionów. Rząd powinien opracować zasady tego monitoringu oraz mechanizm oceny i „przekładania” instrumentów pilotowych w ogólnie obowiązujące.

V. Instrumenty polityki regionalnej

1. Podstawowym instrumentem polityki regionalnej powinny być plany i programy polityki regionalnej.

O tym, gdzie, kiedy i jakie programy będą opracowywane, decydować będą autentyczne potrzeby artykułowane przez środowiska regionalne. „Zasady” po-

winny jednak określić kryteria i procedury ocen co do kształtu i zawartości programów regionalnych, według których właściwe władze centralne ocenią zasadność udzielenia im wsparcia z budżetu państwa (Funduszu Regionalnego).

2. Istotnym elementem polityki regionalnej państwa jest precyzyjne określenie delimitacji obszarów, z uwzględnieniem zgodności z normami Unii Europejskiej.

„Zasady polityki regionalnej państwa” powinny:

- określić kryteria, na podstawie których prowadzona będzie analiza sytuacji społeczno-gospodarczej regionów,
- zapewnić odpowiedniość z kryteriami Unii Europejskiej,
- wyznaczyć wskaźniki pozwalające na delimitację obszarów oddziaływania polityki regionalnej państwa,
- określić instytucję rządową odpowiedzialną za powyższe działania.

3. Przy projektowaniu i realizacji polityki regionalnej istotnym instrumentem jest baza danych, na podstawie której podejmowane są decyzje.

Rada Ministrów powinna określić dostosowanie systemu statystyki do potrzeb kreowania i realizowania polityki regionalnej. Niezbędne jest zwłaszcza wzmocnienie statystyki regionalnej w statystyce państwa, w szczególności przez przyznanie odpowiednich środków na prowadzenie szacunków wysokości PKB w województwach.

4. Prawidłowe projektowanie i realizacja polityki regionalnej państwa wymaga poważnego potraktowania badań naukowych w tym zakresie.

Studia nad rozwojem regionalnym powinny uzyskać wysoki priorytet w badaniach naukowych finansowanych przez państwo.

5. „Zasady polityki regionalnej państwa” powinny różnicować instrumenty ekonomiczno-finansowe, w zależności od cech struktury gospodarczej poszczególnych regionów. Konieczny jest bowiem dobór najważniejszych i najskuteczniejszych instrumentów do określonych warunków społeczno-gospodarczych. Rodzaj stosowanych instrumentów powinien wspierać podstawowe kierunki rozwoju regionów określonych w regionalnych programach restrukturyzacyjnych.

6. Niezbędne jest prowadzenie monitoringu i ewaluacji zastosowanych instrumentów rozwoju i efektów uruchomionych środków publicznych z zakresu polityki regionalnej.

„Zasady” powinny określać stosowny system instytucjonalny i procedury sprawozdawczości pozwalający na ocenę skuteczności alokacji środków publicznych, w tym środków z budżetu państwa, w realizacji programów i projektów z zakresu rozwoju regionalnego.